

گزارش جامع برنامه رادیویی با اندیشه ورزان سال ۱۴۰۰

گزارشی ارزشش ماه برنامه سازی جامعه اندیشکده ها با همکاری رادیو اقتصاد
با محوریت بازخوانی پژوهش های اندیشکده های کشور

به نام خدا

برنامه رادیویی با اندیشه و رزان

کار مشترک جامعه اندیشکده‌ها و رادیو اقتصاد

🕒 پنجشنبه‌ها ساعت ۱۴:۰۵

📻 موج fm، ردیف ۹۸، رادیو اقتصاد

جامعه اندیشکده‌ها

آشنایی با برنامه رادیویی با اندیشه‌ورزان

جامعه اندیشکده‌ها از ابتدای تاسیس، بخش بزرگی از اهتمام خود را به معرفی اندیشکده‌ها و برجسته‌سازی خروجی اندیشکده‌ها اعم از پژوهش‌ها و اقدامات اختصاص داده است. در این راستا جامعه اندیشکده‌ها به عنوان تنها رسانه تخصصی اندیشکده‌های کشور، از طریق تعاملات چندجانبه، موفق به تزییق ادبیات اندیشه‌ورزانه و رویکردهای سیاست‌پژوهانه به صدا و سیما به عنوان تنها رسانه عمومی و ملی کشور شده است. تولید برنامه رادیویی «با اندیشه‌ورزان» نیز در همین مسیر قابل تحلیل است. میزگرد رادیویی «با اندیشه‌ورزان» به عنوان نخستین و تنها برنامه رادیویی کشور است که با محوریت سیاست‌پژوهی‌ها و پژوهش‌های اندیشکده‌ای سال ۱۴۰۰ به روی آنتن رفت. طی سال گذشته (از آذر ۱۴۰۰ تا اسفند ۱۴۰۰) ۱۳ برنامه از مجموعه «با اندیشه‌ورزان» از آنتن رادیو سراسری اقتصاد پخش شد. حاصل پنج ماه سردبیری و سیاست‌گذاری محتوایی برنامه رادیویی «با اندیشه‌ورزان» را که با تشریک مساعی رادیو اقتصاد میسر شده است، در این گزارش می‌خوانید.

۹۶

اندیشه‌ورز مشارکت کننده

۲۳

مهمان اندیشه‌ورز

۱۵

اندیشکده

۱۳

برنامه

نقش اندیشکده‌ها در حل مسائل کشور

دکتر حمزه امیری

مدیر اندیشکده حکمرانی شریف

دکتر حبیب‌اله ظفریان

مسئول سابق اندیشکده سیاست‌گذاری امیرکبیر

مهندس مهدی خراتیان

سیاست‌پژوه و مدیر اندیشکده احیای سیاست

برنامه با اندیشه‌ورزان با یک موضوع بنیادین کلید خورد: بررسی نقش و کارکرد اندیشکده‌ها در حل مسائل کشور. با وجود نوپا بودن فضای اندیشکده‌ای در کشور و کمبود منابع نظری در این حوزه، در این برنامه پیرامون خودکفایی علمی و توان دانشی اندیشکده‌ها در حل مسائل کشور گفت‌وگویی شکل گرفت و آسیب شناسی دقیقی از وضعیت اندیشکده‌ها ارائه شد.

دوراه‌حلی که از دل گفت‌وگوها بیرون آمد:

گزارش کامل میزگرد رادیویی «نقش اندیشکده‌ها در حل مسائل کشور» را اینجا بخوانید:

فقدان خودآگاهی پارادایمی
در اندیشکده‌ها

۱ کارکرد اندیشکده‌ها، ترجمه «دانش علمی» به «دانش حکمرانی» یا همان «دانش اداره کشور» است. راه درست نصح اندیشکده‌ها از اندیشکده‌های آکادمیک می‌گذرد. بنابراین در وهله نخست باید اندیشکده‌های آکادمیک تقویت شوند.

۲ نظام حکمرانی، نظام آموزشی و نظام اجتماعی تولد بازیگران مختلف و نهادهای واسط مثل اندیشکده‌ها را پذیرند و وجود آن‌ها را به رسمیت بشناسند. تا به تدریج نقش اندیشکده‌ها در حل مسائل کشور مشخص و مبرز شود.

بحران آب در ایران

دکتر ابراهیم حاجیانی
عضو هیئت علمی دانشگاه شاهد

نرگس آذری
پژوهشگر اجتماعی در حوزه محیط زیست و سیاست گذاری

سروش طالبی اسکندری
پژوهشگر آب و توسعه اندیشکده تدبیر آب ایران

در برنامه مهم آب، ریشه‌های محدودیت و تجدیدنپذیری منابع آبی مرور شد و درباره وضعیت عدم تعادل آب یا همان بحران آب در کشور هشدار داده شد.

دوراه حل سیاستی حل مسئله آب که در این برنامه مورد مذاقه قرار گرفت:

۱ **حکمرانی آب در ایران نیازمند یک پیش‌زمینه است:** ترمیم نگاه پیشینی به مسئله توسعه. مدل توسعه در ذهن سیاست‌گذار ایرانی، همچنان آرمانی و بی‌توجه به محدودیت منابع طبیعی به خصوص محدودیت منابع آبی است. در حالیکه اقتضائات نشان می‌دهند ایران نیازمند مدل توسعه کم‌آبر است.

۲ **بازتخصیص پایدار آب به نحوی صورت بگیرد که اختیار تام از دولت گرفته شود و نقش دولت از دستوردهنده به تسهیل‌گر و تنظیم‌گر تقلیل یابد.** از این طریق بازیگران مختلف، حق اظهار نظر پیدا می‌کنند.

مطالعه بیشتر درباره این راه‌حل‌ها را در پژوهش‌های زیر پی بگیرید:

گزارش کامل میزگرد رادیویی «بحران آب در ایران» را در سایت جامعه اندیشکده‌ها بخوانید:

مدیریت آب در ایران؛
غفلت از پایداری سرزمین و توسعه پایدار

بن بست مذاکرات ورهیاقت دیپلماسی اقتصادی

فرزان قاسمی
کارشناس اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

حسین حاجیلو
کارشناس دیپلماسی اقتصادی

تداوم مذاکرات و داغ شدن گمان‌ها درباره توافق، چهارمین برنامه «با اندیشه‌ورزان» را به سمت ایده دیپلماسی اقتصادی و ابعاد و ریشه‌های آن برد. اما اجرایی شدن این ایده با چالش‌هایی مواجهه است:

۱

فقدان نگاهت نهادی مناسب در کشور موجب شده است که هماهنگی لازم میان نهادهای متولی در بخش‌های دخیل وجود نداشته باشد.

۳

نبود موازنه تجاری میان ایران و شرکای تجاری بسیاری از فعالیت‌ها را در شرایط تحریم با مشکل روبه‌رو کرده است.

۲

تصمیم‌گیری‌های ناگهانی در اقتصاد کشور فعالیت برون‌مرزی فعالان اقتصادی را با مشکل مواجه می‌کند.

دیپلماسی اقتصادی
در خدمت توسعه

گزارش کامل میزگرد «بن بست مذاکرات و رهیافت دیپلماسی اقتصادی»
را در سایت جامعه اندیشکده‌ها بخوانید:

۸

توسعه نامتوازن علم در ایران

پریسا علیزاده
عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات علمی کشور

امیرمحمد واعظی
مدیر اندیشکده هاتف

سیما رفسنجانی نژاد
پژوهشگر آزمایشگاه حکمرانی و داده اندیشکده شریف

در پنجمین برنامه رادیویی «با اندیشه‌ورزان» یک دغدغه اساسی مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نگارش اسناد بالادستی بی‌توجه به سیاست‌گذاری علم، فناوری و نوآوری نقد شد.

توصیه‌ای که از دل این برنامه بیرون آمد:

اصلاح ساختاری نظام علم، فناوری و نوآوری

با توجه به تعدد نهادهای تصمیم‌گیر در حوزه علم و فناوری، بازتعریف حدود وظایف و مسئولیت‌های هر نهاد یا دستگاه ضروری است. حذف، ادغام یا تفکیک در این مسیر طبیعی است؛ گرچه با مقاومت‌های بسیاری هم روبه‌رو خواهد شد.

زیست‌بوم علم، فناوری و نوآوری؛
سرمایه‌گذاری به جای سیاست‌گذاری

گزارش کامل میزگرد رادیویی «توسعه نامتوازن علم در ایران»
را در سایت جامعه اندیشکده‌ها بخوانید:

تحول صنعت خودروسازی در ایران

دکتر میثم فرج الهی
عضو هیئت علمی دانشگاه علم و صنعت ایران و فعال و محقق صنعت خودرو

میلاذ بیگی
مدیر گروه صنعت اندیشکده سیاست‌گذاری امیرکبیر

مصادف با برجسته شدن طرح تحول صنعت خودرو، ششمین برنامه با اندیشه‌ورزان به بررسی این طرح اختصاص یافت و نوع رابطه دولت با صنعت خودروسازی که امکان رشد این صنعت را از بین برده است، نقد شد.

ترسیم نقشه جامع توسعه کشور، تنها ایده‌ای است که می‌تواند صنایع کشور از جمله صنعت خودروسازی را به رشد و تحول برساند.

تنها ذیل یک برنامه جامع توسعه‌ای است که صنعت خودروی ایران می‌تواند مزیت رقابتی پیدا کند و ۴-۵ سال پیش رو، سال‌های حیاتی برای احیای صنعت خودروسازی ایران محسوب می‌شود و نخستین گامی که در این راستا باید برداشته شود، تدوین برنامه جامع صنعت خودرو است؛ که نقش بازیگران، فناوری، دولت، خودروساز، سازمان استاندارد در این صنعت مشخص باشد.

این برنامه بسط ایده‌های برنامه پژوهش محور زیر بوده است

گزارش کامل میزگرد رادیویی «تحول صنعت خودروسازی در ایران»
را در سایت جامعه اندیشکده‌ها بخوانید

صنعت خودرو؛

بازتابی از فقدان نقشه جامع توسعه کشور

رونمایی از برنامه عملیاتی تحول صنعت خودرو

زیست نخبگان بین المللی در ایران

دکتر عبدالحمید علیزاده
معاون مرکز همکاری های علمی بین المللی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

امیرحسین چیت ساززاده
مدیر بخش نخبگان و دانشجویان بین المللی انجمن دیاران

از دو برنامه‌ای که در سال ۱۴۰۰ به مسئله مهاجرت نخبگان اختصاص داشت، یک برنامه مسئله نخبگان مهاجر در ایران را زیر ذره‌بین نقد برد و از این طریق سیاست‌های مهاجرتی در ایران نیازمند اصلاح توصیف شد. برآوردهای رسمی از حضور ۲۰ هزار تا ۶۰ هزار دانشجوی غیرایرانی در ایران خبر می‌دهند؛ اما این افراد برای ساده‌ترین امور روزمره نظیر گرفتن خدمات بانکی، گواهینامه و غیره نیز دچار مشکل هستند.

برگزیده توصیه‌های این برنامه شامل سه مورد زیر می‌شود:

ورودبخش خصوصی به جذب نخبگان بین‌المللی

تقویت سیاست‌های حمایتی، تشویقی و تسهیل‌گری

تعامل با انجمن‌های تحقیقاتی و پژوهشی سایر کشورها

گزارش کامل میزگرد رادیویی «زیست نخبگان بین‌المللی در ایران»
را در سایت جامعه اندیشکده‌ها بخوانید:

نخبگان بین‌المللی در ایران؛
سفیران بالقوه علمی، فرهنگی و تجاری

فراسوی فرار مغزها

دکتر بهرام صلواتی

عضو پژوهشکده سیاستگذاری دانشگاه صنعتی شریف و مدیر صدخانه مهاجرت

دکتر سیاوش خالدان

مدیر موسسه غیرتجاری ایران نالچ

هشتمین برنامه با اندیشه‌ورزان به مهاجرت نخبگان و تحصیل‌کردگان ایرانی به خارج از کشور اختصاص داشت. این برنامه همچنین نگاهی به سیاست‌ها و برنامه‌های بازگشت نخبگان به کشور داشته است. آمار دانشجویان ایرانی خارج از کشور از ۱۷ هزار نفر در اوایل دهه ۸۰ به ۶۰ هزار در سال‌های اخیر رسیده است. نخستین عامل موثر جهت نگهداشت و بازگشت نخبگان، اصلاح سیاست‌های اقتصادی و تعریف فرصت‌های شغلی متناسب با افراد است. گذشته از این، هر نوع سیاست‌گذاری در حوزه مهاجرت نیازمند چند گام پیشینی است:

تحلیل روندهای مهاجرت

توصیف دقیق وضعیت مهاجرت

رصد انواع مهاجرت

گزارش برنامه میزگرد مهاجرت نخبگان و تحصیل‌کردگان ایرانی به خارج از کشور را در لینک زیر بخوانید:

کاهش شیب مهاجرت نخبگان در گروی بهبود اقتصاد کشور

نگاهی به جمعیت و سیاست های جمعیتی در ایران پیش نیازهای تحقق سیاست های افزایش جمعیت

دکتر علی عبداللہی نسب
عضو هیئت علمی و دبیر کمیته آب و محیط زیست پژوهشکده مطالعات فناوری

سید هاشم فیروزی
روان شناس و کارشناس امر جنسی از موسسه سلامت جنسی سجا

صالح قاسمی

دبیر مرکز مطالعات راهبردی جمعیت و کارشناس تحولات جمعیت ایران و جهان

محمد مهدی دهدار
پژوهشگر سیاست گذاری مهاجرت انجمن دیاران

مسئله جمعیت و سیاست‌های جمعیتی در دو برنامه به بررسی گذاشته شد و درباره عدم تطابق سیاست‌های جمعیتی با منابع طبیعی کشور بحث و گفت‌وگو درگرفت. ایران در حالی وارد فاز سالخوردگی می‌شود که از سویی سیاست‌گذار هدف‌گذاری ۱۵۰ میلیون نفری شدن ایران را مد نظر دارد و از سوی دیگر جامعه رغبت زیادی به حل این مسئله نشان نداده است. بنابراین راه‌حل‌های زیر پیش روی تصمیم‌گیران است تا از طریق آن بتوانند بحران جمعیت کشور را چاره‌اندیشی کنند:

سامان‌دهی مدیریت منابع طبیعی از طریق تعریف الگوی توسعه پایدار

مهاجرت‌پذیری جهت جبران کمبود نیروی کار جوان

بازنگری در سیاست‌های افزایش جمعیت با رویکرد ایجاد مشوق برای زنان

گزارش مفصلی از دو میزگرد رادیویی با اندیشه‌ورزان با موضوع جمعیت، در سایت جامعه اندیشکده‌ها در دسترس است:

سیاست‌های افزایش جمعیت؛ مشوق یا بازدارنده؟

تغییر حکمرانی و تحول در قوه قضائیه

عارف حسین زاده
مدیر طرح و تشکیلات پژوهشکده سیاست پژوهی و مطالعات راهبردی حکمت

محمد حمید شهریور
پژوهشگر و معاون اندیشکده حقوق بشر و شهروندی

برنامه یازدهم با اندیشه‌ورزان در سال ۱۴۰۰ به ضرورت تحول در قوه قضائیه اختصاص داشت. یکی از بندهای مورد تاکید بیانیه‌ی گام دوم انقلاب، مطالبه صریح رهبر مبنی بر انجام تحول قضائی بود. بنابراین موقعیت ویژه‌ای جهت اولویت‌دار شدن تحول قضائی در کشور رقم خورده است. بدین ترتیب؛ رئیس وقت قوه قضائیه در آذر ۹۹ سند تحول قضائی را امضا و ابلاغ کرد.

قوه‌ی قضائیه به عنوان پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی تک‌تکِ آحادِ ملت، وظیفه‌ی تحقق بخشیدن به عدالت را بر دوش خود دارد. این وظیفه، تنها با چالاکی و پویایی روزآمدِ این قوه، امکان‌پذیر خواهد بود.

اطاله فرآیند دادرسی، تهدید آزادی‌های مشروع، تضییع حقوق عامه و غیره از مواردی است که این تحول را ضروری می‌کند. اما چگونگی تحول، همان موضوعی که محتوای سند تحول قضائی را شکل می‌دهد.

گزارش کامل میزگرد رادیویی «تغییر حکمرانی و تحول در قوه قضائیه» را در سایت جامعه اندیشکده‌ها بخوانید:

فعالیت‌های قوه قضائیه
به سند تحول قضائی محدود شده است

شما تیک آموزش عالی در ایران حکمرانی مطلوب آموزش عالی

دکتر غلامرضا ذاکر صالحی
عضو هیئت علمی موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی

دکتر صالح رشید حاجی خواجه لو
رئیس پژوهشکده حکمت و مدیریت علم و فناوری مرکز ارزیابی اجرای سیاست های کلی نظام

دکتر محمد خادمی
عضو هیئت علمی پژوهشکده مطالعات فناوری ریاست جمهوری

در آخرین برنامه با اندیشه‌ورزان در سال ۱۴۰۰ به وضعیت سیاست‌گذاری آموزش عالی در کشور پرداخته شد و راهکارهایی برای اصلاح نظام آموزش عالی در ایران ارائه شد. آموزش عالی در ایران از حیث فارغ‌التحصیلان، هیئت علمی، رشته‌ها و مراکز علمی، با برون‌داد ۲۰ برابری گسترش پیدا کرده است. اما حکمرانی آموزش عالی اینک به تغییرات و توسعه کیفی نیازمند است. تکثر و تشتت در دستگاه‌های تصمیم‌گیر در حوزه حکمرانی آموزش عالی و سیاست‌گذاری متمرکز، مانع از چنین توسعه‌ای شده است. بنابراین راه‌حل‌های زیر پیشنهاد شد:

رجوع و بازگشت به سیاست‌های کلی نظام بر اساس شرح سیاست‌ها و شرح وظایف نهادهای ذی‌ربط

ایجاد شورای هماهنگی بین آموزش و پرورش و آموزش عالی

تدوین سیاست‌های محلی برای دانشگاه‌ها

برنامه تحول آموزش عالی با همراهی پژوهشکده مطالعات و تحقیقات راهبردی حکمت طرح‌ریزی شده است.

گزارش کامل این برنامه در سایت جامعه اندیشکده‌ها در دسترس است:

آموزش عالی و رویای انسجام

صفحات مجازی جامعه اندیشکده ها

جامعه اندیشگده ها

IRANTHINKTANKS.COM

آرشیو برنامه رادیویی با اندیشه ورزان